

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Центральноукраїнський державний педагогічний університет
імені Володимира Винниченка

MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State Pedagogical University

НАУКОВІ ЗАПИСКИ ACADEMIC NOTES

**Серія:
Педагогічні науки**

**Series:
Pedagogical Sciences**

Випуск 206 (2022)

Edition 206 (2022)

Кропивницький – 2022

Kropyvnytskyi – 2022

УДК 378
Н 34

DOI випуску: 10.36550/2415-7988-2022-1-206

Н 34 Наукові записки. Серія: Педагогічні науки. Кропивницький: Центральноукраїнський державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка, 2022. Випуск 206. 290 с.

ISBN 978–7406–57–8
ISSN 2415–7988 (Print)
ISSN 2521–1919 (Online)
ICV 2020 = 77.92

Рецензенти: **Олексюк О. М.**, доктор педагогічних наук, професор.
Кучай О. В., доктор педагогічних наук, професор.

«Наукові записки. Серія: Педагогічні науки» включено до Переліку наукових фахових видань України **категорії «Б»** (галузь знань: Освіта/Педагогіка), згідно з Наказом Міністерства освіти і науки України № 886 від 02.07.2020.

Збірник зареєстровано в міжнародних наукометричних базах Index Copernicus, Google Scholar, Academic Journals, Research Bible, WorldCat, публікаціям присвоюється ідентифікатор цифрового об'єкта DOI.

Редколегія:

Головний редактор:

Філоненко О. В. – доктор педагогічних наук, професор Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка

Члени редакційної колегії:

Галета Я. В. – доктор педагогічних наук, професор Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка
Давидович Н. – професор, університетський центр Самарія, Аріель, Ізраїль
Жатан Є. – професор Гданського університету, Польща
Калініченко Н. А. – доктор педагогічних наук, професор Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка
Клім-Клімашевська А. – доктор педагогічних наук, професор Природничо-гуманітарного університету в Седльцах, Республіка Польща
Костікова І. І. – доктор педагогічних наук, професор Харківського національного педагогічного університету ім. Г. С. Сковороди
Лещенко Г. А. – доктор педагогічних наук, професор Льотної академії Національного авіаційного університету
Остенда О. – професор технологічного університету, Катовіца, Польща
Радул О. С. – доктор педагогічних наук, професор Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка
Растригіна А. М. – доктор педагогічних наук, професор Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка
Рацул О. А. – доктор педагогічних наук, професор Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка
Рябовол Л. Т. – доктор педагогічних наук, професор Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка
Савченко Н. С. – доктор педагогічних наук, професор Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка
Савченко Л. О. – доктор педагогічних наук, професор Криворізького державного педагогічного університету
Садовий М. І. – доктор педагогічних наук, професор Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка

Друкується за рішенням вченої ради Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка (протокол № 5 від 31.10.2022 року)

Статті подано в авторській редакції

© Центральноукраїнський державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка, 2022

UDK 378
A 34

DOI issue: 10.36550/2415-7988-2022-1-206

A 34 **Academic notes.** Series: Pedagogical Sciences. Kropyvnytskyi: Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State Pedagogical University, 2022. Edition 206. 290 p.

ISBN 978–7406–57–8
ISSN 2415–7988 (Print)
ISSN 2521–1919 (Online)
ICV 2020 = 77.92

Reviewers: **Oleksyuk O. M.**, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor.
Kuchai O. V., Doctor of Pedagogical Sciences, Professor.

«Academic Notes. Series: Pedagogical Sciences» is included into the List of Scientific Professional Publications of Ukraine, **category «B»** (field of knowledge: Education / Pedagogy), Order of the Ministry of Education and Science of Ukraine № 886 of 02.07.2020.

The collection is registered in the international catalogues of periodicals and database Index Copernicus, Google Scholar, Academic Journals, Research Bible, WorldCat, publications are assigned a DOI digital object ID.

Editorial Board:

Academic editor:

Filonenko O. V. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State Pedagogical University

Editorial Board:

Haleta Y. V. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State Pedagogical University

Davidovitch N. – Professor, Ariel University Center of Samaria, Israel

Szatan E. – Professor University of Gdansk, Poland

Kalinichenko N. A. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State Pedagogical University

Klim-Klimashevska A. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor of Natural-humanitarian University of Siedlce, Republic of Poland

Kostikova I. I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Kharkiv National Pedagogical University named after G. S. Skovoroda

Leshchenko H. A. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Flight Academy of the National Aviation University

Ostenda O. – Professor of University of Technology, Katowice

Radul O. S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State Pedagogical University

Rastrygina A. M. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State Pedagogical University

Ratsul O. A. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State Pedagogical University

Ryabovol L. T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State Pedagogical University

Savchenko N. S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State Pedagogical University

Savchenko L. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Kryvyi Rih State Pedagogical University

Sadovy M. I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State Pedagogical University

Published by the resolution of the Academic Council of the
Volodymyr Vynnychenko
Central Ukrainian
State Pedagogical University
(Protocol № 5 from 31.10.2022)

© Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian
State Pedagogical University, 2022

ЗМІСТ

<i>БІДА Олена Анатоліївна, СИРОЄЖКО Ольга Вячеславівна, ШОВШ Катерина Степанівна</i> <i>РОЛЬ ДОСЛІДНИЦЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПРИ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ....</i>	12
<i>БОРОДІЄНКО Олександра Володимирівна</i> <i>СУТНІСТЬ ФЕНОМЕНУ ПУБЛІЧНО-ГРОМАДСЬКОГО УПРАВЛІННЯ УНІВЕРСИТЕТОМ В</i> <i>КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....</i>	17
<i>ВОРОЖБИТ-ГОРБАТЮК Вікторія Вікторівна, ЗЕЛЕНСЬКА Людмила Дмитрівна, ЗОЛОТУХІНА</i> <i>Світлана Трохимівна</i> <i>АКСІОЛОГІЧНИЙ ВИМІР ІСТОРИКО-ПЕДАГОГІЧНОГО ДИСКУРСУ</i> <i>БАЗОВИХ АСПЕКТІВ ПЕДАГОГІКИ МИРУ.....</i>	27
<i>ГАЛЕТА Ярослав Володимирович, ПОЧКА Каріна Аліївна</i> <i>ПЕДАГОГІЧНИЙ КОЛЕКТИВ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ</i> <i>ЯК ОБ'ЄКТ УПРАВЛІННЯ.....</i>	32
<i>КЛЕПАР Марія Василівна, МАТВЕСВА Наталія Олексіївна</i> <i>ВИКОРИСТАННЯ МУЗИКОТЕРАПІЇ У РОБОТІ З МОЛОДШИМИ ШКОЛЯРАМИ</i> <i>З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ .....</i>	37
<i>ЛУТАЄВА Тетяна Василівна, ШВАРП Наталія Вікторівна, ТИМОЩУК Ганна Василівна</i> <i>ФОРМУВАННЯ ПСИХОГІГІЄНІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ</i> <i>ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ .....</i>	43
<i>МАРТИНЧУК Олена Валеріївна, АТАМАНЧУК Ніна Станіславівна</i> <i>ОСОБЛИВОСТІ СОЦІАЛЬНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ</i> <i>ІЗ ЗАГАЛЬНИМ НЕДОРОЗВИТКОМ МОВЛЕННЯ.....</i>	50
<i>ОКОЛЬНИЧА Тетяна Володимирівна, ЯКОВЕНКО Сергій Анатолійович</i> <i>ВИХОВАННЯ СЕЛЯНСЬКИХ ДІТЕЙ В УКРАЇНСЬКІЙ РОДИНІ ЗА СТАТЕВИМ</i> <i>РОЗМЕЖУВАННЯМ (ХЕРСОНСЬКА ГУБЕРНІЯ ХІХ – ПЕРША ЧВЕРТЬ ХХ СТОЛІТТЯ).....</i>	59
<i>ПЛЮЩ Валентина Миколаївна</i> <i>ПРОБЛЕМА ОРГАНІЗАЦІЇ КЕРОВАНОГО САМОНАВЧАННЯ УЧНІВ З ХІМІЇ.....</i>	65
<i>РАЦУЛ Олександр Анатолійович</i> <i>ВПЛИВ ГРОМАДЯНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ ТА ЦІННІСНИХ ОРІЄНТАЦІЙ НА ФОРМУВАННЯ</i> <i>ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА.....</i>	69
<i>САВЧЕНКО Наталія Сергіївна</i> <i>ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА МАГІСТЕРСЬКИХ ПРОГРАМ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ</i> <i>ОСВІТИ В УКРАЇНІ ТА ЗА КОРДОНОМ.....</i>	74
<i>ФІЛОНЕНКО Оксана Володимирівна</i> <i>ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ .....</i>	81

БАБЕНКО Тетяна Василівна, КАМІНСЬКИЙ Олег Миколайович, МОЛОДАН Василь Сергійович СТУДОЦЕНТРОВАНЕ НАВЧАННЯ ЯК УМОВА РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНО-ПРОФЕСІЙНОЇ МОБІЛЬНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ	86
БІЛОВА Наталія Костянтинівна МЕТОДИ ФОРМУВАННЯ ХУДОЖНЬО-КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ-ХОРМЕЙСТЕРІВ	91
БОХАН Юлія Володимирівна, ФОРОСТОВСЬКА Тетяна Олександрівна, ШАРОШКІНА Тетяна Анатоліївна ТЕХНОЛОГІЯ СТВОРЕННЯ ТА АКТУАЛЬНІСТЬ ЗАСТОСУВАННЯ ТЕСТОВОГО КОНТРОЛЮ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ СТУДЕНТІВ З АНАЛІТИЧНОЇ ХІМІЇ	98
ГАЛІМСЬКИЙ Володимир Олександрович СИСТЕМА ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ У ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПРАВООХОРОНЦІВ	104
ГОНЧАРЕНКО Іван Сергійович РОЛЬ ПЕДАГОГА В СИСТЕМІ ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ УЧНЯ ЗАСОБАМИ СПОРТИВНО-ХОРЕОГРАФІЧНИХ ДИСЦИПЛІН	109
ДУБІНКА Микола Михайлович ДОСЛІДЖЕННЯ ПИТАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ ЯК ДЕТЕРМІНАНТИ ПРОЦЕСУ ПРОФЕСІЙНОГО САМОВИЗНАЧЕННЯ У ПРАЦЯХ ЗАРУБІЖНИХ УЧЕНИХ	113
СМЧУК Тетяна Володимирівна, ЧУБРЕЙ Олександра Степанівна ФОРМУВАННЯ ЛІДЕРСЬКИХ ЯКОСТЕЙ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ У ВИХОВНОМУ ПРОЦЕСІ ЗАКЛАДІВ ЗАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ	121
ЗАВІТРЕНКО Долорес Жораївна, СНІСАРЕНКО Ірина Євгеніївна ОБРАЗОТВОРЧА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ЗАСІБ КОРЕКЦІЙНО-ВИХОВНОЇ РОБОТИ ДІТЕЙ З ВАДАМИ ІНТЕЛЕКТУ	126
ЗАХАРОВА Оксана Віталіївна, МОТУЗЕНКО Тетяна Євгеніївна МАХНО Вікторія Вікторівна ЗАНЯТТЯ З ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ У ПРОЦЕСІ РОЗВ'ЯЗАННЯ ПРОБЛЕМИ ДЕФІЦИТУ РУХОВОЇ АКТИВНОСТІ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ	133
КАПІТАН Тетяна Анатоліївна МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ ВМІНЬ САМОВДОСКОНАЛЕННЯ В МАЙБУТНІХ ІНФОРМАТИКІВ ЗАСОБАМИ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ	141
КОШЛЯК Михайло Анатолійович ПРОБЛЕМА ЗБЕРЕЖЕННЯ ТА ЗМІЦНЕННЯ ЗДОРОВ'Я ДІТЕЙ: ІСТОРИКО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ДИСКУРС	146
КУЧАЙ Олександр Володимирович, БІДА Олена Анатоліївна, КУЧАЙ Тетяна Петрівна ЗАРОДЖЕННЯ ТА РОЗВИТОК ПРИРОДНИЧОЇ ОСВІТИ У ХІ–ХІХ СТ.	151

<i>ЛЕЛЕКА Тетяна Олександрівна</i>	
СТРАТЕГІЇ НАВЧАННЯ МОВЛЕННСВИМ УМІННЯМ АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ	157
<i>ЛОПАТИНСЬКА Наталія Анатоліївна, МАТЕЙ Кристина Йосипівна</i>	
ЛОГОДИДАКТИЧНА СПАДЩИНА МАРІЇ САВЧЕНКО	163
<i>МАРИНЧЕНКО Інна Віталіївна</i>	
ТЕХНОЛОГІЯ БЕЗШОВНОГО ВИРОБНИЦТВА ОДЯГУ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ ШВЕЙНОЇ ГАЛУЗІ	171
<i>МАЛЕЦЬ Дмитро Олександрович</i>	
ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ	175
<i>МЕЛЬНИК Анастасія Олександрівна</i>	
СУЧАСНІ СИСТЕМИ ОЗДОРОВЛЕННЯ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ СТУДЕНТІВ	180
<i>МУЛЕСА Павло Павлович, УДОВИЧЕНКО Ольга Миколаївна</i>	
ПРОБЛЕМИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МАТЕМАТИКИ ТА ІНФОРМАТИКИ У ПАРАДИГМІ НАЯВНИХ СУПЕРЕЧНОСТЕЙ	183
<i>ПАЩЕНКО Інна Миколаївна</i>	
СУЧАСНИЙ СТАН ВОКАЛЬНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	188
<i>ПРИСЯЖНИЙ Віталій Вікторович</i>	
ФОРМУВАННЯ ТВОРЧОГО РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ ЗАСОБАМИ СЛУХАННЯ МУЗИКИ У РЕФЛЕКСІЯХ СУЧАСНИХ УЧЕНИХ.....	193
<i>РАДЧЕНКО Марія Русланівна</i>	
АКМЕОЛОГІЧНИЙ РОЗВИТОК МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА: ОСНОВНІ УМОВИ ДЛЯ ПРОФЕСІЙНОГО САМОВДОСКОНАЛЕННЯ ТА САМОРОЗВИТКУ.....	197
<i>СТРІЛЕЦЬ-БАБЕНКО Олена Володимирівна, БАБЕНКО Андрій Леонідович</i>	
ТЕХНОЛОГІЇ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ В ЗАРУБІЖНИХ КРАЇНАХ.....	201
<i>ТКАЧУК Надія Михайлівна, МАНДРИК Ірина Петрівна, ПЕТРУК Марія Євгенівна</i>	
ФОРМУВАЛЬНЕ ОЦІНЮВАННЯ ЯК ІННОВАЦІЙНИЙ АСПЕКТ ШКІЛЬНОЇ ГЕОГРАФІЧНОЇ ОСВІТИ В НОВІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ШКОЛІ.....	208
<i>ТОКАРСЬКА Тетяна Станіславівна</i>	
КОМУНІКАТИВНА МОТИВАЦІЯ ЯК ВАЖЛИВИЙ ФАКТОР В ОВОЛОДІННІ НІМЕЦЬКОЮ МОВОЮ УЧНЯМИ СТАРШИХ КЛАСІВ	215
<i>ТУРЧАК Анатолій Леонідович, МАРКОВА Олена Віталіївна</i>	
ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ЕЛЕКТРОННИХ РЕСУРСІВ У ДИСТАНЦІЙНОМУ НАВЧАННІ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І ТРЕНЕРІВ	221

<i>ЧЕРЕДНИК Діана Степанівна</i>	
<i>ФОРМУВАННЯ ТА РОЗВИТОК В УЧНІВ КЛЮЧОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ У ПРИРОДНИЧИХ НАУКАХ І ТЕХНОЛОГІЯХ ЗАСОБАМИ НАВЧАННЯ ФІЗИКИ.....</i>	<i>227</i>
<i>ЧОПАК Єва Василівна</i>	
<i>ІНТЕРПРЕТАЦІЯ ФЕНОМЕНУ МОВЛЕННСВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В КОНТЕКСТІ ПОЛІКУЛЬТУРНОГО СЕРЕДОВИЩА .....</i>	<i>236</i>
<i>ЩЕРБИНА Світлана Володимирівна, ЛПАТОВА Марина Валентинівна, ГАВРИЛЕНКО Ольга Миколаївна</i>	
<i>ІМІТАЦІЙНО-ІГРОВЕ МОДЕЛЮВАННЯ МАЙБУТНЬОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ НА ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ.....</i>	<i>241</i>
<i>ЯЗЛОВЕЦЬКА Оксана Валентинівна</i>	
<i>КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД ЯК ОСНОВА РЕФОРМУВАННЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ....</i>	<i>247</i>
<i>ДРАШКО Олена Миколаївна</i>	
<i>ПРОФЕСІОНАЛІЗАЦІЯ ВЗАЄМОДІЇ НАВЧАЛЬНОЇ ТА САМООСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ – ЗАЛОГ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ТЕХНОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....</i>	<i>253</i>
<i>СПІНУЛ Ігор Васильович, СПІНУЛ Олена Миколаївна</i>	
<i>ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СУЧАСНИХ БАЛЬНИХ ТАНЦІВ .....</i>	<i>259</i>
<i>ПОДЛЕВСЬКА Неля Володимирівна, РАНЮК Оксана Петрівна</i>	
<i>СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ В НАВЧАННІ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ У НОВІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ШКОЛІ.....</i>	<i>265</i>
<i>СТАНІСЛАВОВА Людмила Леонідівна, ТЕРЕЩЕНКО Людмила Вікторівна</i>	
<i>ОРГАНІЗАЦІЯ ПОТОЧНОГО ОПИТУВАННЯ ЗА ДОПОМОГОЮ POWERPOINT У ВИКЛАДАННІ ФІЛОЛОГІЧНИХ ДИСЦИПЛІН .....</i>	<i>271</i>
<i>КНИШ Інна Василівна</i>	
<i>РЕЛЕВАНТНІСТЬ ОСВІТИ :«КЛІПОВЕ МИСЛЕННЯ».....</i>	<i>279</i>

CONTENTS

<i>BIDA Olena Anatoliivna, SYROIEZHKO Olha Vyacheslavivna, SHOVSH Kateryna Stepanivna</i> <i>THE ROLE OF RESEARCH COMPETENCE IN THE TRAINING OF FUTURE SPECIALISTS.....</i>	12
<i>BORODIYENKO Oleksandra Volodymyrivna</i> <i>THE ESSENCE OF THE PHENOMENON OF PUBLIC AND PRIVATE-BASED UNIVERSITY</i> <i>GOVERNANCE IN THE CONTEXT OF ENSURING THE EFFECTIVENESS OF EDUCATIONAL</i> <i>ACTIVITIES .....</i>	17
<i>VOROZHBIT-GORBATYUK Viktoriya Viktorivna, ZELENSKA Lyudmila Dmitrivna,</i> <i>ZLOTUKHINA Cvitlana Trichymovna</i> <i>AXIOLOGICAL DIMENSION OF THE HISTORICAL-PEDAGOGICAL DISCOURSE OF BASIC</i> <i>ASPECTS OF PEACE PEDAGOGY.....</i>	27
<i>HALETA Yaroslav Volodymyrovich, POCHKA Karina Aliевна</i> <i>THE PEDAGOGICAL STAFF OF THE PEDAGOGICAL STAFF OF THE PRESCHOOL EDUCATION</i> <i>OF THE OB' ECT MANAGEMENT.....</i>	32
<i>KLEPAR Maria Vasylivna, MATVEIEVA Nataliia Oleksiivna</i> <i>USE OF MUSIC THERAPY IN WORKING WITH YOUNGER SCHOOL STUDENTS</i> <i>WITH SPECIAL EDUCATIONAL NEEDS .....</i>	37
<i>LUTAIEVA Tetiana Vasylivna, SHVARP Natalia Viktorivna, TYMOSCHUK Hanna Vasylivna</i> <i>THE FORMATION OF PSYCHOHYGIENIC COMPETENCE</i> <i>OF APPLICANTS FOR HIGHER EDUCATION.....</i>	43
<i>MARTYNCHUK Olena Valeriivna, ATAMANCHUK Nina Stanislavovna</i> <i>FEATURES OF SOCIAL INTEGRATION OF CHILDREN OF PRIMARY PRESCHOOL</i> <i>AGE WITH A GENERAL UNDERDEVELOPMENT OF SPEECH.....</i>	50
<i>OKOLNYCHA Tetiana Volodymyrivna, YAKOVENKO Serhii Anatoliiovych</i> <i>EDUCATION OF PEASANT CHILDREN IN UKRAINIAN FAMILIES BY GENDER</i> <i>DIFFERENCES (KHERSON GOVERNANCE 19th – FIRST QUARTER OF 20th CENTURY).....</i>	59
<i>PLIUSHCH Valentyna Mykolaivna</i> <i>ORGANIZING SELF-DIRECTED LEARNING OF CHEMISTRY AMONG PUPILS.....</i>	65
<i>Oleksandr Anatoliyovych RATSUL</i> <i>THE INFLUENCE OF CIVIC CULTURE AND VALUE ORIENTATIONS</i> <i>FOR THE FORMATION OF CIVIL SOCIETY .....</i>	69
<i>SAVCHENKO Nataliia Serhiyivna</i> <i>COMPARATIVE CHARACTERISTICS OF MASTER'S PROGRAMS</i> <i>IN INSTITUTIONS OF HIGHER EDUCATION IN UKRAINE AND ABROAD.....</i>	74
<i>FILONENKO Oksana Volodymyrivna</i> <i>FORMATION OF PROFESSIONAL AND PEDAGOGICAL CULTURE OF FUTURE TEACHERS ....</i>	81

<i>BABENKO Tetyana Vasylivna, KAMINSKYI Oleg Mykolayovych, MOLODAN Vasyl Sergiyovych</i> <i>STUDENT-CENTERED LEARNING AS A CONDITION FOR THE DEVELOPMENT OF THE SOCIAL AND PROFESSIONAL MOBILITY OF THE FUTURE SPECIALIST .....</i>	<i>86</i>
<i>BILOVA Nataliya Kostyantynivna</i> <i>METHODS OF FORMING THE ARTISTIC AND COMMUNICATIVE COMPETENCE OF THE FUTURE CONDUCTOR .....</i>	<i>91</i>
<i>BOKHAN Iuliia Volodymyrivna, FOROSTOVSKA Tetiana Oleksandrivna, SHAROSHKINA Tetiana Anatoliivna</i> <i>TECHNOLOGY OF CREATION AND RELEVANCE OF USAGE OF TEST CONTROL OF STUDENTS' ACADEMIC ACHIEVMENTS IN ANALYTICAL CHEMISTRY .....</i>	<i>98</i>
<i>GALIMSKYI Volodymyr Olexandrovyh</i> <i>FEATURES OF PHYSICAL TRAINING OF FUTURE LAW ENFORCEMENT SPECIALISTS .....</i>	<i>104</i>
<i>GONCHARENKO Ivan Serhiyovych</i> <i>THE ROLE OF THE TEACHER IN THE SYSTEM OF FORMING THE STUDENT'S PERSONALITY BY MEANS OF SPORTS AND CHOREOGRAPHIC DISCIPLINES .....</i>	<i>109</i>
<i>DUBINKA Mykola Mikhaylovich</i> <i>STUDY OF THE ISSUE OF PROFESSIONAL IDENTITY AS DETERMINANTS OF THE PROCESS OF PROFESSIONAL SELF-DETERMINATION IN THE WORK OF FOREIGN SCIENTISTS .....</i>	<i>113</i>
<i>YEMCHUK Tetiana Volodymyrivna, CHUBREI Oleksandra Stepanivna</i> <i>STEPANIVNA THE FORMATION OF LEADERSHIP QUALITIES OF EDUCATION ACQUISITIONS IN THE EDUCATIONAL PROCESS OF HALL SECONDARY EDUCATION INSTITUTIONS.....</i>	<i>121</i>
<i>ZAVITRENKO Dolores Zhoraiivna, SNISARENKO Iryna Yevheniivna</i> <i>ART ACTIVITY AS A MEANS OF CORRECTIVE AND EDUCATIONAL WORK WITH CHILDREN WITH INTELLECTUAL DISABILITIES.....</i>	<i>126</i>
<i>ZAKHAROVA Oksana Vitaliivna, MOTUZENKO Tetyana Evheniivna</i> <i>MAKHNO Viktoriya Viktorivna</i> <i>PHYSICAL EDUCATION LESSONS IN THE PROCESS OF SOLVING THE PROBLEM OF MOTIVE ACTIVITY DEFICIT OF YOUTH STUDENTS .....</i>	<i>133</i>
<i>KAPITAN Tetiana Anatoliivna</i> <i>METHODS OF FORMING SELF-IMPROVEMENT SKILLS IN FUTURE IT SCIENTISTS USING INFORMATION TECHNOLOGIES .....</i>	<i>141</i>
<i>KOSHLIAK Mykhailo Anatoliyovych</i> <i>PROBLEM OF PRESERVING AND STRENGTHENING CHILDREN'S HEALTH: HISTORICAL AND PEDAGOGICAL DISCOURSE .....</i>	<i>146</i>
<i>KUCHAI Olexandr Volodymyrovych, BIDA Olena Anatoliivna, KUCHAI Tetiana Petrivna</i> <i>THE ORIGIN AND DEVELOPMENT OF SCIENCE EDUCATION IN THE XI–XIX CENTURIES ....</i>	<i>151</i>

<i>LELEKA Tetiana Oleksandrivna</i>	
<i>THE STRATEGIES OF ENGLISH SPEAKING SKILLS TEACHING IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS .....</i>	<i>157</i>
<i>LOPATYNSKA Nataliia Anatoliivna, MATEI Krystyna Yosypivna</i>	
<i>LOGODIDACTIC HERITAGE OF MARIA SAVCHENKO .....</i>	<i>163</i>
<i>MARYNCHENKO Inna Vitaliyivna</i>	
<i>TECHNOLOGY OF SEAMLESS CLOTHING PRODUCTION IN THE TRAINING OF FUTURE TEACHERS OF PROFESSIONAL EDUCATION IN THE SEWING INDUSTRY .....</i>	<i>171</i>
<i>MALETS Dmytro Oleksandrovyh</i>	
<i>PHYSICAL TRAINING IN THE CONDITIONS OF DISTANCE EDUCATION.....</i>	<i>175</i>
<i>MELNIK Anastasiia Oleksandrivna</i>	
<i>MODERN HEALTH SYSTEMS IN THE PROFESSIONAL TRAINING OF STUDENTS .....</i>	<i>180</i>
<i>MULESA Pavlo Pavlovyh, UDOVYCHENKO Olha Mykolaivna</i>	
<i>PROBLEMS OF PROFESSIONAL TRAINING FUTURE TEACHERS OF MATHEMATICS AND COMPUTER SCIENCES IN THE PARADIGM OF EXISTING CONTRADICTIONS .....</i>	<i>183</i>
<i>PASHCHENKO Inna Mykolaivna</i>	
<i>CURRENT STATE OF VOCAL TRAINING OF FUTURE MUSICAL ART TEACHERS IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS .....</i>	<i>188</i>
<i>PRYSYAZHNYI Vitaly Viktorovych</i>	
<i>FORMING A CREATIVE DEVELOPMENT OF SPECIFICITY BY THE TECHNIQUES OF LISTENING TO MUSIC IN REFLECTIONS SUCCESSFUL EDUCATIONS .....</i>	<i>193</i>
<i>RADCHENKO Mariia Ruslanivna</i>	
<i>ACMEOLOGICAL DEVELOPMENT OF THE FUTURE TEACHER: BASIC CONDITIONS FOR PROFESSIONAL SELF-IMPROVEMENT AND SELF-DEVELOPMENT .....</i>	<i>197</i>
<i>STRILETS-BABENKO Olena Volodymyrivna, BABENKO Andrii Leonidovich</i>	
<i>TECHNOLOGIES OF SOCIAL WORK IN FOREIGN COUNTRIES .....</i>	<i>201</i>
<i>TKACHUK Nadiia Mykhailivna, MANDRYK Iryna Petrivna, PETRUK Maria Yevhenivna</i>	
<i>FORMATIVE ASSESSMENT AS AN INNOVATIVE ASPECT OF SCHOOL GEOGRAPHY EDUCATION IN THE NEW UKRAINIAN SCHOOL .....</i>	<i>208</i>
<i>TOKARYEVA Tetyana Stanislavivna,</i>	
<i>COMMUNICATIVE MOTIVATION AS AN IMPORTANT FACTOR IN THE MASTERY OF THE GERMAN LANGUAGE BY STUDENTS OF THE HIGH SCHOOL .....</i>	<i>215</i>
<i>TURCHAK Anatolii Leonidovych, MARKOVA Olena Vitaliivna</i>	
<i>USE OF INTERACTIVE E-RESOURCES IN DISTANCE LEARNING FOR FUTURE PHYSICAL EDUCATION TEACHERS PHYSICAL EDUCATION TEACHERS AND TRAINERS .....</i>	<i>221</i>
<i>CHEREDNYK Diana Stepanivna</i>	
<i>FORMATION AND DEVELOPMENT OF THE STUDENTS' KEY COMPETENCES IN NATURAL SCIENCES AND TECHNOLOGIES USING THE TOOLS OF TEACHING PHYSICS .....</i>	<i>227</i>

<i>CHOPAK Yeva Vasylivna</i>	
<i>INTERPRETATION OF THE PHENOMENON OF SPEAKING COMPETENCE IN THE CONTEXT OF A POLY CULTURAL ENVIRONMENT.....</i>	<i>236</i>
<i>SHCHERBYNA Svitlana Volodymyrivna, LIPATOVA Maryna Valentynivna, HAVRYLENKO Olga Mykolayivna</i>	
<i>SIMULATION-GAME MODELING OF FUTURE PROFESSIONAL ACTIVITY OF STUDENTS IN FOREIGN LANGUAGE CLASSES .....</i>	<i>242</i>
<i>IAZLOVETSKA Oksana Valentynivna</i>	
<i>COMPETENCE APPROACH AS A BASIS FOR REFORMING THE EDUCATIONAL PROCESS .....</i>	<i>247</i>
<i>DRASHKO Olena Mykolayivna</i>	
<i>PROFESSIONALIZATION OF VZACMODII STUDY AND SELF-EDUCATIONAL DIAGNOSTICS IS A GUARANTEE OF THE PERFECT TRAINING OF THE FUTURE TEACHERS IN TECHNOLOGICAL DEVELOPMENT TO PROFESSIONAL ACTIVITY.....</i>	<i>253</i>
<i>SPINUL Ihor Vasylyovych, SPINUL Helen Mykolaivna</i>	
<i>DEVELOPMENT PROSPECTS OF MODERN BALLROOM DANCES.....</i>	<i>259</i>
<i>PODLEVSKA Nelya Volodymyrivna, RANIUK Oksana Petrivna</i>	
<i>MODERN TECHNOLOGIES IN THE PROCESS OF UKRAINIAN LANGUAGE TEACHING AT THE NEW UKRAINIAN SCHOOL.....</i>	<i>265</i>
<i>STANISLAVOVA Lyudmila Leonidivna, TERESHENKO Lyudmila Viktorivna</i>	
<i>ORGANIZATION OF THE CURRENT SURVEY WITH THE HELP OF POWERPOINT IN THE TEACHING OF PHILOLOGICAL DISCIPLINES.....</i>	<i>271</i>
<i>KNYSH Inna Vasylivna</i>	
<i>RELEVANCE OF EDUCATION: "CLIP THINKING" .....</i>	<i>279</i>

УДК 373.67

DOI: 10.36550/2415-7988-2022-1-206-236-241

ЧОПАК Єва Василівна –
старший викладач кафедри педагогіки та психології
Закарпатського угорського інституту
імені Ференца Ракоці II
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1205-5263>
e-mail: csopak.eva@kmf.org.ua

ІНТЕРПРЕТАЦІЯ ФЕНОМЕНУ МОВЛЕННЄВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В КОНТЕКСТІ ПОЛІКУЛЬТУРНОГО СЕРЕДОВИЩА

У статті розглянуто питання про те, що таке полікультурна освіта і як її впровадити в систему вищої освіти. Інтерес до полікультурної освіти, з одного боку, зумовлений значними суспільними процесами, певними зрушеннями у світогляді, усвідомленням особливостей і перспектив часу, усвідомленням важливості глобальних проблем для долі цивілізацій, взаємодією з сучасним суспільством, розвитком ціннісних орієнтацій. З іншого боку, обговорення проблеми полікультурної освіти є результатом сучасного гуманітарного наукового процесу. У цьому сенсі аналіз вихідної точки полікультурної освіти є одним із найважливіших завдань методології наукового пізнання. Для дослідження проблеми полікультурного виховання ми обирали метод пояснення, оскільки пояснення є однією з основних операцій пізнавальної діяльності суб'єкта. Наше дослідження керувалося тим, що інтерпретація культури має відбуватися у філософському просторі. Це пояснюється тим, що ця концепція є перш за все фундаментальною у філософії, а всі часткові культурологічні дисципліни призначені бути суто емпіричними та фактичними. Крім того, у філософії не вистачає різноманітності в підходах до тлумачення культури, оскільки аналіз культури відбувається в зовсім іншому контексті, тобто для побудови теоретичної моделі культури або принаймні для пояснення її фону та передумов. Зокрема, ми обрали феноменологічний напрям. Відповідно ми розглядаємо культуру як явище. Роздуми про культуру як про феномен призвели до бажання направити свої дослідження в площину, що містить специфічний контекст роздумів про культурні проблеми. полікультурна освіта має місце, коли конкретна особистість прагне зрозуміти ту чи іншу систему цінностей та поведінки. Поруч із розумінням систем цінностей інших культур полікультурна освіта передбачає відбиток власних культурних систем. Полікультурна освіта успішна, коли досягається інтеграція культурно відмінних (різних) систем цінностей та співпраця між вітчизняною та зарубіжною культурами. Така інтерпретація полікультурної освіти розкриває багатогранність цього явища та характеризується високим ступенем міждисциплінарності.

Ключові слова: полікультурна освіта, компетентності, полікультурне середовище, міждисциплінарність, культура, методологія наукового пізнання.

ЧОПАК Yeva Vasylivna –
senior lecturer of the Department of Pedagogy and Psychology,
Ferenc Rakoczy Transcarpathian Hungarian Institute
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1205-5263>
e-mail: csopak.eva@kmf.org.ua

INTERPRETATION OF THE PHENOMENON OF SPEAKING COMPETENCE IN THE CONTEXT OF A POLY CULTURAL ENVIRONMENT

The article examines the question of what multicultural education is and how to introduce it into the higher education system. Interest in multicultural education, on the one hand, is caused by significant social processes, certain shifts in worldview, awareness of the peculiarities and perspectives of time, awareness of the importance of global problems for the fate of civilizations, interaction with modern society, development of value orientations. On the other hand, the discussion of the problem of multicultural education is the result of the modern humanitarian scientific process. In this sense, the analysis of the starting point of multicultural education is one of the most important tasks of the methodology of scientific knowledge. To study the problem of multicultural education, we chose the method of explanation, since explanation is one of the main operations of the subject's cognitive activity. Our research was guided by the fact that the interpretation of culture should take place in a philosophical space. This is because this concept is primarily fundamental in philosophy, and all sub-disciplines of cultural studies are intended to be purely empirical and factual. In addition, philosophy lacks diversity in approaches to the interpretation of culture, since the analysis of culture takes place in a completely different context, that is, to build a theoretical model of culture, or at least to explain its background and preconditions. In particular, we chose a phenomenological direction. Accordingly, we consider culture as a phenomenon. Reflections on culture as a phenomenon led to the desire to direct one's research into a plane containing a specific context of reflection on cultural problems. multicultural education takes place when a specific individual seeks to understand one or another system of values and behavior. Along with understanding the value systems of other cultures, multicultural education involves the imprint of one's own cultural systems. Multicultural education is successful when integration of culturally distinct (different) value systems and cooperation between domestic and foreign cultures is achieved. This interpretation of multicultural education reveals the multifaceted nature of this phenomenon and is characterized by a high degree of interdisciplinary.

Key words: multicultural education, competences, multicultural environment, interdisciplinarity, culture, methodology of scientific knowledge.

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Наприкінці

XX – на початку XXI століття поступово налагоджувався діалог різних культур,

відкривалися адміністративні кордони країни, дедалі очевиднішими ставали культурні відмінності різних етнічних груп. Завдяки Інтернету формуються та розвиваються «відкриті суспільства», розширюються можливості спілкування, з'являються нові способи зберігання та передачі інформації. У зв'язку з цим значно зростає значення мовленнєвої компетентності. Питання про те, що таке полікультурна освіта, її значення для мовленнєвої компетентності і як її впровадити в систему вищої освіти, постають з новою силою.

Інтерес до мовленнєвої компетентності в контексті полікультурного середовища, з одного боку, зумовлений значними суспільними процесами, певними зрушеннями у світогляді, усвідомленням особливостей і перспектив часу, усвідомленням важливості глобальних проблем для долі цивілізацій, взаємодією з сучасним суспільством, розвитком ціннісних орієнтацій. З іншого боку, обговорення проблеми мовленнєвої компетентності в контексті полікультурного середовища є результатом сучасного гуманітарного наукового процесу. У цьому сенсі аналіз вихідної точки полікультурної освіти є одним із найважливіших завдань методології наукового пізнання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Окремим питанням є вивчення культурних феноменів у контексті формування української національної культури. Велике значення у формуванні науки мають роботи Т. Гундорова, Я. Калакури, І. Мойсеєва, І. Огієнка, М. Поповича, М. Семчишина та інших провідних учених. Проблема людської культури висвітлювалася також у публікаціях вітчизняних учених М. Будко, І. Зязюна, Л. Романкової, О. Троїцької, А. Ушакова, Т. Хоменко.

Мета статті. Розглянути інтерпретацію феномену мовленнєвої компетентності в контексті полікультурного середовища

Виклад основного матеріалу дослідження. Для дослідження проблеми мовленнєвої компетентності в контексті полікультурного середовища ми обираємо метод пояснення, оскільки пояснення є однією з основних операцій пізнавальної діяльності суб'єкта. Слово перекладається з лат «Пояснення» означає «тлумачення», «інтерпретація». Грецький еквівалент цього слова – термін «Герменевтика» – або мистецтво викладу – систематичне вивчення тлумачення філософських праць, юридичних документів і творів мистецтва, будь-яка смислотворча діяльність людини [5].

Умовно протягом розвитку філософії склалися дві традиції розуміння інтерпретації: герменевтика та аналіз. Основними

представниками напряму герменевтики є Вільям Дільтей, Макс Вебер, Мартін Гайдеггер, Поль Рікьор тощо. Специфіка цього напряму полягає в тому, що він розглядає інтерпретацію в особистісному ключі, тобто не лише як мислення над текстами та маніпулювання реальною роботою, а як спосіб буття людини у світі.

В аналітичній школі підхід до вивчення природи пояснення відрізняється від герменевтичного, оскільки мислителі, що працюють у цьому підході, зміщують проблему пошуку сенсу в епістемологічне русло, розглядаючи її з логічної точки зору. Представниками аналітичного напряму є Карл Поппер, Людвіг Вітгенштейн, Віктор Іллінг, Борис Юджин та ін.

П. Рікер визначає інтерпретацію як роботу розуму, тобто розшифровку сенсу, прихованого за очевидним, розкриття певних шарів буквального сенсу. Це дає можливість зберегти оригінальне послання на тлумачення прихованого сенсу. Таким чином, знак і інтерпретація стають спорідненими поняттями: інтерпретація виникає там, де має місце багатоскладова природа, і саме в інтерпретації розкривається різноманітність значень.

Інтерпретація – це логіка, яка розкриває природу явищ чи процесів у своєму світі, заснована на «розгортанні» змісту певної форми знання (теорії, концепції, традиції), яка фундаментально-функціональні властивості описуються та пояснюються предмети інтерпретації світу стосовно людей. Цей метод широко поширений у філософії й у соціології. Це підтверджує соціолог Інтерпретація є універсальним методом загальної методології соціальних наук.

Оскільки сучасна педагогіка – це передусім міждисциплінарні дослідження, тобто дослідження кордонів різних наук, особливо філософії та соціології, цей метод зручно використовувати у педагогічних дослідженнях. Зокрема, проблема полікультурної освіти є міждисциплінарною, а філософсько-соціологічні дослідження становлять невід'ємну частину її цілісного викладу. Адже це дослідження неможливе без аналізу філософських понять, наприклад культури, соціальних явищ сучасного суспільства, які вивчаються соціологією та політологією. Щоб обґрунтувати характер полікультурної освіти майбутніх викладачів ЗВО, ми проаналізували основні концепції дослідження.

Термін «культура» походить від латинського слова «cultura», що означає лікування, турботу, поліпшення, обробіток. У класичній старовині воно вперше згадується у творі Марка Катона «De agri cultura» (III століття до н.е.), присвяченому сільському

господарству. Набуло безліч значень у Цицерона. В одному зі своїх листів він говорить про «культуру духу», тобто розвиток розумових здібностей, гідну мету для вільної людини і дається завдяки філософським заняттям. У Середньовічній Європі слово «культура» вживалося тільки в словосполученнях, які мають на увазі майстерність у тій чи іншій галузі, набуття розумових здібностей (наприклад, *cultura juris* – вироблення правил поведінки, *cultura scientiae* – вивчення наук, *cultura literarum* – вдосконалення письма). Лінгвісти приходять до висновку, що з XVIII століття слово «культура» стало окремою та самостійною лексичною одиницею, що означає пізнання, освіту та виховання. Завдяки зусиллям філософів та істориків за останні три століття латинь проникла у всі європейські мови, набула універсального значення, перетворилася на філософське поняття та стала об'єктом наукового вивчення.

У цілому нині вивчення культури традиційно передбачає аналіз численних визначень, розгляд різних шкіл думки, концепцій, напрямів тощо. Важко уявити термін семантичніше навантажений і що має набагато більше семантичних нюансів, ніж «культура». Це вже на рівні дефініцій, представлених у науковій літературі. Найбільш поширеним є визначення культури, представлене в Концепція «Великого тлумачного словника сучасної української мови». «Культура» – це сукупність матеріальних та духовних цінностей, вироблених людством протягом усієї історії [1, с. 472]. На сьогоднішній день існує близько 500 визначень поняття «культура» [7, с. 224]. Досі немає єдиної думки, що таке культура. А докладніший аналіз призводить до відкриття ще більшого розмаїття [10].

На думку А. Кочергіна, основною причиною існування таких широких визначень культури є їхня переважна феноменологічна та емпірична спрямованість. Це тому, що з емпіричної точки зору, кожен фрагмент реальності може мати нескінченну кількість визначень. Все визначається характером практичного та пізнавального завдання [2]. Аналогічна ситуація з визначенням культури. Визначення культури відбиває різні підходи і, отже, передбачувані пізнавальні проблеми та потреби різних класів у сфері культурних досліджень. При цьому необхідно враховувати і той факт, що область культурології, що тільки що сформувалася, знаходиться, як правило, на емпіричній стадії свого розвитку, будуючи детальні теоретичні моделі культури. Аспекти, які безпосередньо дані «спостерігачеві» і можуть бути діагностовані, пояснені і т.д., тому є суттєвими для суб'єкта.

Серед безлічі існуючих інтерпретацій виникає питання про їх правдивість, точність та гіпотетичність. Питання про істину є питання не про метод, а про вияв буття для розуміння, вказував, що навіть протиріччя є не недолік, а чеснота розуміння, що розкриває сутність.

Ми не ставили за мету проаналізувати всі існуючі визначення, концепції, підходи тощо для визначення найбільш правильного розуміння культури. Наше дослідження керувалося тим, що інтерпретація культури в об'ємі мовленнєвої компетентності в контексті полікультурного середовища має відбуватися у філософському просторі. Це пояснюється тим, що ця концепція є перш за все фундаментальною у філософії, а всі часткові культурологічні дисципліни призначені бути суто емпіричними та фактичними. Крім того, у філософії не вистачає різноманітності в підходах до тлумачення культури, оскільки аналіз культури відбувається в зовсім іншому контексті, тобто для побудови теоретичної моделі культури або принаймні для пояснення її фону та передумов. Зокрема, ми обрали феноменологічний напрям. Відповідно ми розглядаємо культуру як явище.

Феноменологія культури в загальному понятті мовленнєвої компетентності в контексті полікультурного середовища – напрям культур філософії, що виник на межі XIX-XX ст. Зачинателем цього напрямку вважається Е. Гуссерль, який своїм вченням продемонстрував нові методології як філософського, так і соціокультурного знання.

Завдяки феноменології культури Е. Гуссерля та його послідовників культурологія відійшла від поділу культури на матеріально-духовну (сформовану на вченні І. Канта) та соціальні явища. До появи феноменології вважалося, що фальшиві та вигадані явища, справжні та фальшиві, раціональні та ірраціональні, масові та елітарні, повсякденні та трансцендентні явища не мають культурного змісту. Навпаки, у феноменології всі явища однаково є усвідомленими реальностями, які самі містяться або в реальному, або в потенційному світі людської культури. Тобто вони мають культурне значення.

Отже, з появою феноменології відбулися зміни в розумінні культури загалом і мовленнєвої компетентності в контексті полікультурного середовища, зокрема. Раніше культура трактувалася як «додаток» до певних варіантів соціальної реальності. Культура завжди була вторинною і похідною по відношенню до економіки, політики, ідеології та інших соціальних реалій. Це наклало певний відбиток на вивчення самої культури, і дуже часто змушувало її трактувати спотворено, соціальну, політичну, ідеологічну, гуманітарну,

технічну, історичну, природничу, ментальну тощо.

Сказане надає велике значення феноменології культури як одному з напрямів філософського підходу до аналізу культури, поряд з іншими методологічними пошуками, підкреслює сучасний зміст і особливу актуальність. Буквальний зміст виразу «феномен культури» говорить про те, що культура – це перш за все явище, для нашої свідомості, для мовленнєвої компетентності в контексті полікультурного середовища.

Ми виявляємо, що еволюційний та історичний процеси схожі на те, що вони обидва мають тимчасовий порядок. Відмінність їх у тому, що історичні процеси мають справу з подіями, що визначаються конкретними просторово-часовими координатами, просто поодинокими подіями, тоді як еволюційні процеси оперують класами подій, які не залежать від конкретного часу та місця, у самому факті обробки. Подібність між еволюційним та формально-функціональним процесами полягає в тому, що вони обоє мають справу з відносинами між формою та функцією. Однак у той час як еволюційні процеси пов'язані з тимчасовими змінами, за якими йдуть форма та функція, формально-функціональні процеси мають позачасові характеристики.

З одного боку, говорячи про спільності історичних та формально-функціональних процесів та відмінності між ними, історичні та формально-функціональні процеси відносяться лише до одного етапу реальності. Еволюційний процес включає у собі ширше коло явищ. Історичні процеси пов'язані з подіями лише у часовому аспекті. Формально-функціональний процес мовленнєвої компетентності в контексті полікультурного середовища протікає і складається з формальних і функціональних аспектів подій та тимчасових аспектів.

Таким чином, всі події мовленнєвої компетентності в контексті полікультурного середовища визначаються своїми часовими та просторовими координатами. Іншими словами, всі події відбуваються у просторово-часовому континуумі. Виділені ним три категорії не передбачають існування трьох окремих груп явищ: історичних, еволюційних та формальних функцій. Деякі з них відносяться до історії, але не до еволюції, інші відносяться до галузі формальної функції, до якої вони не належать. Певні категорії, такі як історія, визначають не відмінності, що відбуваються в реальних подіях мовленнєвої компетентності в контексті полікультурного середовища, а скоріше відображають концептуальні контекстуальні відмінності подій. Це означає, що будь-яку подію в контексті полікультурного середовища можна інтерпретувати з історичної,

еволюційної чи функціональної точки зору. Характер описаних процесів мовленнєвої компетентності в контексті полікультурного середовища, різницю між ними можна прояснити, показавши, як та чи інша подія чи кілька взаємозалежних подій виявляються у кожному з цих контекстів.

Історія, еволюція та функціоналізм, таким чином, становлять три різні способи інтерпретації культури в трактуванні мовленнєвої компетентності в контексті полікультурного середовища, кожен з яких однаково важливий і повинен бути прийнятий до уваги. Все це робить методи інтерпретації, та саме їхнє існування важливими для розуміння культурних явищ. Культура певною мірою інклюзивна, оскільки важко назвати явища реального життя людей та їх оточення, так чи інакше не пов'язані з культурою взагалі та мовленнєвої компетентності в контексті полікультурного середовища, зокрема. Все, з чим пов'язане наше життя, має відношення до культури. Культура – це особливий життєвий простір, середовище, частиною якої є реальна людина і те, з чим ця людина стикається. Іншими словами, культурна призма працює в сучасних контекстах за згаданою вище кантівською схемою. Збереження, якщо воно стосується будь-якого явища, судження чи традиції, які привертають нашу увагу (*lat. tradere – повідомляти, повідомляти*), і т. д. фіксуються нами як явища культури, що належать до культури. Більше того, всі реалії, які опосередковано нас оточують, можуть бути оцінені з боку мовленнєвої компетентності в контексті полікультурного середовища однаково і тому взагалі належать до культури. Зрештою, наша інтелектуальна перспектива використовує мовленнєву компетентність в контексті полікультурного середовища, як схему для сприйняття явищ, які історично та цивілізовано далекі від нас. Але, на думку Б. Соколова, роздуми про культуру та культурні простори – досі мало вивчені в розрізі нашого часу. Культура – це наш погляд на світ, який конструє реальність минулого в сучасності. Наше сприйняття реальності, яка нас оточує, формується нашим часом та нашим часом, що «вбирається» через систему освіти, середовище мовленнєву компетентність в контексті полікультурного середовища тощо.

Роздуми про культуру як про феномен мовленнєвої компетентності в контексті полікультурного середовища призвели до бажання направити свої дослідження в площину, що містить специфічний контекст роздумів про культурні проблеми. Цей контекст є схема І. Канта, культурна атрибуція свідомості сучасної людини. Таке розуміння культури потребує більш ґрунтового терміну, ніж «культурний феномен». Зокрема,

правильніше було б використовувати словосполучення «феноменологічна культура». Тому що за допомогою наведеної схеми культура пов'язана з організацією та конструюванням «феноменів» (від латинського *constituo*) – встановлювати, формувати – одне основне поняття феноменології [6, с. 193].

З одного боку, найважливішою функцією культури як аспекту мовленнєвої компетентності в контексті полікультурного середовища є ціннісне пізнання дійсності, з другого боку, принципи наукового аналізу, особливо щодо культури, вимагають відмовитися від цінностей. Це породжує думку, що від аксіоматичного підходу слід повністю відмовитися. Підхід, що трактує культуру як явище, що характеризується насамперед чітко позитивними властивостями, є результатом позбавлення теорії та історії культури на своїй об'єктивній науковій основі та поєднує в собі два етапи, необхідні для пізнання культури: етап виділення та розуміння культури як особливого класу суспільних явищ, і етап соціального напрямку мовленнєвої компетентності в контексті полікультурного середовища. Це етапи вираження явищ: практичне ставлення до цих явищ. Якщо реалізація першого етапу полягає в виявленні об'єктивних показників явищ культури незалежно від цінностей дослідника, то практика другого етапу передбачає наявність подібних установок як найважливіша умова [3].

Визначення полікультурної освіти («Multicultural education») інтерпретується як ситуація, в якій ті, хто навчаються взаємодіють із незнайомими елементами культури та чужими культурами як реальність, або, іншими словами, відображення ідеалів культурного плюралізму у сфері освіти і введено до Міжнародного словника освіти, виданого у Лондоні, 1977 році [9, с. 273].

Проблема мовленнєвої компетентності в контексті полікультурного середовища була ініційована вченими та педагогами США та Канади для вирішення проблеми виховання національних меншин. Саме в цьому контексті вона представлена у більшості наукових праць. Спочатку мовленнєва компетентність в контексті полікультурного середовища була спрямована на ідею асиміляції представників різних етносів, але поступово змінилася з теорією адаптації (адаптації) етносів. Відповідно до цієї теорії, М. Сіраєва стверджує, що самооцінку кожної групи слід підтримувати та поважати, властиві їм відмінності слід розглядати як соціальне багатство, а культурне та етнічне розмаїття не слід виключати з мовленнєвої компетентності в контексті полікультурного середовища [4, с. 25]. Наступним кроком у полікультурній освіті стала модель «плавильний котел». Однак у

наукових публікаціях дедалі частіше можна знайти ширше тлумачення мовленнєвої компетентності в контексті полікультурного середовища та полікультурної освіти, навіть у різних соціокультурах спільноти в одній країні. Більш того, визначення природи полікультурної освіти ставить в основу групу, а не особистість. Тому противники полікультурної освіти часто характеризують полікультурну освіту як ще один прояв домагань на групові права, що може сприяти розвитку сепаратистських поглядів та поведінки. Незважаючи на такі твердження, міжкультурні обміни з апріорно-позитивними конотаціями навряд чи сприятимуть розвитку сепаратизму. Це підтверджує і думка Л. Дарлінг Хаммонд, відомого автора публікацій з освітньої політики та практики [8].

Висновки та перспективи подальших розвідок напрямку. Не применшуючи значення групи, наше дослідження мовленнєвої компетентності в контексті полікультурного середовища звертає основну увагу на особистість, зокрема, викладачів ЗВО. Зважаючи на сказане, полікультурна освіта має місце, коли конкретна особистість прагне зрозуміти ту чи іншу систему цінностей та поведінки. Поруч із розумінням систем цінностей інших культур полікультурна освіта передбачає відбиток власних культурних систем. Мовленнєва компетентність в контексті полікультурного середовища успішна, коли досягається інтеграція культурно відмінних (різних) систем цінностей та співпраця між вітчизняною та зарубіжною культурами [11, с. 83]. Така інтерпретація мовленнєвої компетентності в контексті полікультурного середовища розкриває багатогранність цього явища та характеризується високим ступенем міждисциплінарності. Подальшого розгляду потребують функції культури.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови. Київ: Ірпінь: ВТФ «Перун». 2001.
2. Кочергін А. Культура та глобалізація. Основні проблеми культурних досліджень. Культурне різноманіття: теорії та стратегії. 2009. Том VII. С. 69-80.
3. Маркарян Э. Культура як система: загальні теоретичні та історичні та методологічні аспекти проблеми. *Питання філософії*. 1984. №1. С. 113-122.
4. Сіраєва М. Полікультурна освіта студентів – майбутні вчителі в умовах мовного клубу: монографія. ІЗНЕВСК: Видавничий центр університету Удмурта, 2016.
5. Словник античності. М.: Елліс Лак: прогрес, 1989.
6. Сучасна західна філософія: словник. М.: Тон, Остожні, 1998.
7. Топіха А. Феномен культури в контексті філософії освіти. Вища освіта України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору: моніторинг якості освіти. Київ: ГНОЗИС, 2007.

8. Darling-Hammond, L., French J. & Garcia-Lopez S. Learning to teach for social justice. New York. – MA: Teachers College Press, 2002. P. 1-7.
9. International Dictionary of Education. London: Kogan Page, 1977.
10. Kroeber A., Kluckhohn C. Culture: A Critical Review of Concepts and Definitions. New York: Vintage Books, 1952.
11. Thomas A. Interkulturelles Lernen im Schüleraustausch. Saarbrücken u.Fort Lauderdale (Breitenbach), 1988.

REFERENCES

1. Velykyy tumachnyy slovnyk suchasnoyi ukrayins'koyi movy [A large explanatory dictionary of the modern Ukrainian language]. (2001). Kyiv: Irpin': VTF «Perun».
2. Kocherhin, A. (2009). Kul'tura ta hlobalizatsiya [Culture and globalization]. Osnovni problemy kul'turnykh doslidzhen'. Kul'turne riznomanittya: teorii ta stratehiyi. (Tom VII). s. 69-80.
3. Markaryan, É. (1984). Kul'tura yak systema: zahal'ni teoretychni ta istorychni ta metodolohichni aspekty problem [ulture as a system: general theoretical and historical and methodological aspects of the problem.]. Pytannya filosofiyi.1. s. 113-122.
4. Sirayeva, M. (2016). Polikul'turna osvita studentiv - maybutni vchyteli v umovakh movnoho klubu: monohrafiya [Multicultural education of students - future teachers in language club conditions: monograph.]. IZHEVSK: Vydavnychyy tsentr universytetu Udmurta
5. Slovnyk antychnosti [Dictionary of Antiquity] (1989). M.: Ellis Lak: prohres.

6. Suchasna zakhidna filosofiya: slovnyk [Modern Western philosophy: a dictionary]. (1998). M.: Ton, Ostozhni.
7. Topikha, A. (2007). Fenomen kul'tury v konteksti filosofiyi osvity [The phenomenon of culture in the context of the philosophy of education.]. Vyscha osvita Ukrayiny u konteksti intehratsiyi do yevropeys'koho osvith'oho prostoru: monitorynh yakosti osvity. Kyiv: HNOZYS.
8. Darling-Hammond, L., French J. & Garcia-Lopez S. (2002). Learning to teach for social justice. New York. – MA: Teachers College Press. P. 1-7.
9. International Dictionary of Education. (1977). London: Kogan Page.
10. Kroeber, A., Kluckhohn, C. (1952). Culture: A Critical Review of Concepts and Definitions. New York: Vintage Books.
11. Thomas, A. (1988). Interkulturelles Lernen im Schüleraustausch. Saarbrücken u.Fort Lauderdale (Breitenbach).

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

ЧОПАК Єва Василівна – старший викладач кафедри педагогіки та психології Закарпатського угорського інституту імені Ференца Ракоці II
Наукові інтереси: розвиток та удосконалення освіти в Україні.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

CHOPAK Yeva Vasylivna – senior lecturer of the Department of Pedagogy and Psychology, Ferenc Rakoczy Transcarpathian Hungarian Institute.
Scientific interests: development and improvement of education in Ukraine.

Стаття надійшла до редакції 10.10.2022 р.

УДК 378.147

DOI: 10.36550/2415-7988-2022-1-206-241-247

ЩЕРБИНА Світлана Володимирівна –

кандидат педагогічних наук,
 доцент кафедри іноземних мов
 Центральноукраїнського національного технічного університету
 ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2729-4267>
 e-mail: 2108sveta64@gmail.com

ЛІПАТОВА Марина Валентинівна –

викладач кафедри історії, археології,
 інформаційної та архівної справи
 Центральноукраїнського національного технічного університету
 ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6410-1762>
 e-mail: marinalipatova58@gmail.com

ГАВРИЛЕНКО Ольга Миколаївна

кандидат педагогічних наук,
 доцент кафедри іноземних мов
 Центральноукраїнського національного технічного університету
 ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4653-8183>
 email: olga_kr@i.ua

**ІМІТАЦІЙНО-ІГРОВЕ МОДЕЛЮВАННЯ МАЙБУТНЬОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
 СТУДЕНТІВ НА ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ**

Стаття присвячена проблемі імітаційно-ігрового моделювання майбутньої професійної діяльності студентів на заняттях з іноземної мови. Ігровий підхід до навчання студентів вищої школи містить у собі умови для підготовки творчого й активного, здатного бачити перспективу, формулювати проблему, ставити й

НАУКОВІ ЗАПИСКИ

Серія:

Педагогічні науки

Випуск 206

**Свідоцтво про державну реєстрацію
друкованого засобу масової інформації
Серія КВ № 15526-4098Р від 19.06.2009 р.
Наукові записки. Серія: Педагогічні науки**

Підписано до друку 31.10.2022 р.
Формат 60x84 ¹/₆. Папір офсетний. Друк різнограф.
Ум. др. арк. 28,1. Тираж 300.

---

*ВІДДРУКОВАНО: ФОП Піскова М.А.
м. Кропивницький, вул. Тараса Карпи, 17-11.*

СВІДОЦТВО ПРО ДЕРЖАВНУ РЕЄСТРАЦІЮ
№ 2444000000027816 від 18.08.2016.